Lietas Nr. C15235215

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā, 2016.gada 22.februārī

Jelgavas tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Dzerkale
ar tiesas sēžu sekretāri A.Elferti
piedaloties prasītājam /pers. B/ un prasītāja pārstāvim zv.advokātam A.Vidžupam , atbildētājai /pers. C/ un zv.advokātei I.Miezei
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. B/ maza apmēra prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

Prasītājs /pers. B/ 2015. gada 14.augustā iesniedzis Jelgavas tiesā prasību , kurā lūdz piedzīt no atbildētājas uzturlīdzekļus bērnu /pers. D/ , /pers. E/, /pers. F/ uzturam Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā t.i. /pers. D/ un /pers. E/ uzturam EUR 108, bet /pers. F/ uzturam EUR 90 mēnesī. Norāda, ka ar Jelgavas tiesas 2015. gada 21.maija spriedumu šķirta pušu laulība , apstiprinot izlīgumu, ka starp pusēm panākta vienošanās un nepastāv strīds par uzturlīdzekļiem bērnu vajadzībām. Bērnu dzīvesvieta saskaņā ar tiesas nolēmumu ir noteikta pie viņa /adrese/ un viņš īsteno bērnu aprūpi un uzraudzību. Neskatoties uz mutisko vienošanos ar atbildētāju par to, ka atbildētāja maksās uzturlīdzekļus bērnu vajadzībām, šobrīd atbildētāja šo vienošanos neievēro. Uzskata, ka atbildētājas pienākums ir maksāt minimālos uzturlīdzekļus, jo bērnu aprūpi īsteno viņš. Atbildētāja ir darbaspējīgā vecumā, ar labu izglītību un darba pieredzi, bez kaitīgiem ieradumiem un labu veselību. Šie kritēriji nosaka atbildētājas spēju sniegt bērniem tādu uzturu, kas viņiem ļautu pilnvērtīgi augt un attīstīties, iegūt labu izglītību un nākotnē arī darbu. Prasību pamato uz Civillikuma 177., 179.pantu, MK 15.01.2013. noteikumiem Nr.37„Par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Ar Jelgavas tiesas tiesneses 2015.gada 20.augusta lēmumu prasība pieņemta izskatīšanai, kā maza apmēra prasība.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta pirmajai daļai, atbildētājam nosūtīts prasības pieteikums, nosakot paskaidrojuma iesniegšanas termiņu 30 dienas no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas .

Atbildētāja iesniegusi paskaidrojumu (lietas 28.-32.lapa), kur norāda, ka prasību neatzīst. Nepiekrīt prasītāja apgalvojumam, ka nepilda vienošanos par bērnu uzturēšanu. Slēdzot izlīgumu, ar prasītāju vienojās, ka tiks turpināta ierastā kārtība saskaņā ar kuru katrs no vecākiem apmaksās izdevumus, kas saistīti ar bērnu uzturēšanu, laikā, kad bērni atradīsies pie attiecīgā vecāka. Tāpat vienojās, ka saglabās līdzšinējo kārtību par skolas , ārpusskolas nodarbību, medicīnas aprūpes izdevumu segšanu. Uzskata, ka vienošanos pilda, jo pats prasītājs, neievērojot noteikto saskarsmes kārtīb, bija aizvedis vasaras brīvlaikā meitas uz Lielbritāniju un viņai bija liegtas saskarsmes tiesības un līdz ar to liegta iespēja piedalīties meitu uzturēšanā. 2015.gada jūlijā prasītājs pieprasījis viņai atskaiti par izlietotiem līdzekļiem bērnu uzturam un maksāt viņam EUR 300 mēnesī. Uzskata, ka šāda prasība ir nepamatota , jo to neparedz ne līgums , ne likums. Uzskata, ka vēršanās tiesā ir varas demonstrējums pret viņu un tam nav saistības ar bērnu interesēm. Lēmums, piekrist bērnu dzīvesvietai pie prasītāja, bija grūts un balstīt vienīgi uz to , lai pasargātu bērnus no strīdiem un emocionālās spriedzes. Prasītājs nav pierādījis, ka nav pildījis izlīguma nosacījumus.

Prasītājs iesniedzis prasības pieteikuma grozījumus, kuros precizē piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru meitas /pers. D/ un /pers. E/ uzturam EUR 111 mēnesī, bet /pers. F/ uzturam EUR 92.50 mēnesī, bet ne mazāk kā Ministru kabineta noteiktajā apmērā.

Tiesas sēdē prasītājs prasību uzturēja uz prasības pieteikumā minētiem pamatiem. Papildus prasības pieteikumā minētajam paskaidroja, ka , izbeidzot lietu ar izlīgumu 2015. gada maijā ,puses bija vienojušās, ka /pers. C/ maksās uzturlīdzekļus EUR 300 mēnesī, bet daļu naudas varēs tērēt pati bērnu vajadzībām, saskaņojot pirkumus ar viņu. Nekādus pirkuma čekus atbildētāja viņam nav uzrādījusi. Nenoliedz, ka atbildētāja ir pirkusi bērniem labas sporta preces, bet ne vienmēr tās bērniem ir nepieciešams un tie nav pirkumi par 300 EUR mēnesī. Pirkumi netiek saskaņoti un izveidojusies situācija, ka bērnam ir divi pāri skrituļslidas, jo tās ko nopirka atbildētāja glabājas pie atbildētājas. Ziemā nopircis meitai labus zābakus, bet atbildētājai licies, ka tie bērnam nav piemēroti , līdz ar ko bērnam šobrīd ir divi pāri zābaku. Izlīgumā noteiktās saskarsmes tiesības prasītāja nerealizē un faktiski bērni pie viņas ir katru otro nedēļas nogali un vēl vienu pēcpusdienu, nedēļā, kad nedēļas nogali bērni pavada ar viņu.

Atbildētāja tiesas sēdē prasību neatzina. Paskaidroja, ka izlīgumā noteikto saskarsmes kārtību nevarēja ievērot, jo viņa bija spiesta mainīt darbu, līdz ar ko mainījās arī darba grafiks. Vienoties ar prasītāju par citu saskarsmes kārtību neizdodas. Atzīst, ka pēdējos mēnešos saskarsmi izmantojusi katru otro nedēļas nogali un , nedēļā, kad bērni nedēļas nogali pavada ar tēvu , bērni pie viņas ir piektdienās pēc skolas. Bērnu dēļ atkal strādās Jelgavā, līdz ar ko varēs vairāk laika pavadīt ar meitām. Uzskata, ka prasība ir noraidāma, jo viņa pilda pušu vienošanos. Slēdzot izlīgumu laulības šķiršanas lietā vienojās ar prasītāju, ka tērēs priekš meitām ap EUR 300 mēnesī laikā kad bērni būs pie viņas, ko visu laiku arī ir pildījusi. Nekāda pirkumu saskaņošana ar prasītāju nebija norunāta un šādā procedūra ir sarežģīta un neiespējama. Par meitām rūpējusies visu kopdzīves laiku, zina viņu gaumi un vēlas turpināt meitām to izkopt. Tādēļ uzskata, ka naudas maksāšana prasītājam būtu nepareiza, jo vēlas pati kopā ar meitām iepirkties , ieturēt pusdienas ārpus mājas, sportot utt. , kas nebūs iespējams naudas trūkuma dēļ, ja no viņas piedzīs uzturlīdzekļus. Nepiekrīt, ka nav atļāvusi nest uz prasītāja dzīvesvietu skrituļslidas, jo meita pati to nevēlējās darīt. Ir beigusi Sporta akadēmiju un nekad neiebildīs pret bērnu sportošanu. Uzskata, ka prasītājs vēlas viņu kontrolēt, kas ir šīs prasības patiesais mērķis.

Motīvu daļa

Tiesa uzskata , ka prasība par minimālo uzturlīdzekļu piedziņu ir pamatota un apmierināma.

Ar dzimšanas apliecību kopijām apstiprinās, ka /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ vecāki ir /pers. B/ un /pers. C/ (lietas 7.-9.lapa).

Saskaņā ar LR Civillikuma 179. pantu vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantu uzturēt bērnu. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu nebeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem. Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets , ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 15.01.2013. noteikumu Nr. 37 „Par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam"2.punktā noteikts, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus – bērnam līdz 7 gadu vecumam 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecumam – 30% apmērā no MK noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Ar izlīgumu (lietas 10.lapa) un Jelgavas tiesas 215.gada 21.maija spriedumu (lietas 43.-44.lapa) apstiprinās, ka meitas /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ dzīvesvieta noteikta kopā ar tēvu /pers. B/, bet /pers. C/ noteikta saskarsmes kārtība ar bērniem mēneša pirmajā un trešajā nedēļā nedēļas nogale no sestdienas pl.11. līdz pirmdienas rītam un trešdienas vakari, un katru otrajā un ceturtajā nedēļā pirmdienas , trešdienas un piektdienas vakari. Izlīgumā norādīts, ka pusēm ir panākta vienošanās par uzturlīdzekļiem bērnu vajadzībām.

Civillikuma 178.panta pirmā daļa nosaka, ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo. Savukārt, Civillikuma 177.panta trešā daļa nosaka, ka bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Tā kā ar tiesas nolēmumu ir apstiprināts pušu izlīgums, kurā bērnu dzīvesvieta ir noteikta kopā ar /pers. B/, tiesa secina, ka bērnu aprūpi īsteno prasītājs. Lai gan atbildētāja uzskata, ka arī viņa vēlas lemt par bērniem nepieciešamo mantu – apģērba, rotaļlietu utml. iegādi, likums šo tiesību ir piešķīris prasītājam, ņemot vērā to, ka bērnu dzīvesvieta ir pie viņa.

Tiesas ieskatā, izšķirošas nozīmes nav apstāklim, cik bieži tiek izmantotas atbildētājas saskarsmes tiesības ar bērniem, jo bērnu dzīvesvieta ir noteikta pie viena konkrēta vecāka, t.i. prasītāja. Bez tam, no pušu paskaidrojumiem tiesas sēdē secināms, ka līdz 2016.gada februārim /pers. C/ izmantojusi saskarsmes tiesības ar bērniem katru otro nedēļas nogali un nedēļā , kad bērni nedēļas nogali pavada ar tēvu- piektdienas pēcpusdienu, līdz ar ko tiesai nav pamata uzskatīt, ka pusi no laika bērni pavadītu kopā ar atbildētāju.

Uzklausot pušu paskaidrojumus tiesas sēdē , tiesa nonāk pie secinājuma, ka puses dažādi sapratušas mutiski panākto vienošanos uzturlīdzekļu jautājumā un tiesas rīcībā nav pierādījumu par konkrētas izpildāmas vienošanās saturu. Pie šādiem apstākļiem tiesa nevar piekrist atbildētājas uzskatam, ka prasība būtu noraidāma , jo atbildētāja pušu vienošanos pilda.

Tiesa nepiekrīt /pers. C/ viedoklim, ka viņa ar likumu noteikto bērnu uzturēšanas pienākumu varētu pildīt, pērkot bērniem apģērbu, izklaidējot viņus un ēdinot viņu saskarsmes tiesību izmantošanas reizēs, jo likums aprūpes tiesības piešķir personai pie kuras bērni dzīvo, t.i. prasītājam. Lai gan /pers. C/ prasītāja vēlmi noteikt bērniem nepieciešamos pirkumus uztver kā līdzekli viņas kontrolēšanai un uzraudzīšanai, tiesa uzskata, ka šāds atbildētājas viedoklis nav pamatots un pierādīts. Uzklausot pušu paskaidrojumus tiesas sēdē , tiesa secina, ka bērnu vecāki, diemžēl, nespēj vienoties par iespējamiem pirkumiem un bērnu materiālo vajadzību apmierināšanu, par ko liecina dubultā nopirktas skrituļslidas un zābaki. Minētais norāda uz to, ka vienīgais veids kā noregulēt jautājumu par bērnu uzturēšanu ir uzturlīdzekļu piedziņa tā vecāka labā pie kura bērns dzīvo, līdz ar ko piešķirot viņam tiesības arī izvērtēt pirkumu nepieciešamību.

Tiesa nepiekrīt atbildētājas paskaidrojumos minētajam , ka viņai ir liegta meitu aprūpe, jo prasītājs vasarā ilgstoši bija aizvedis meitas uz ārzemēm, liedzot viņai saskarsmi un līdz ar to arī bērnu aprūpi. Tiesas ieskatā, apstāklis, ka bērni vasaras mēnešos uzturējās ārpus Latvijas, neatbrīvo atbildētāju no viņas pienākuma nodrošināt viņus ar minimālo uzturlīdzekļu apmēru, jo uzturdošanas pienākums nav saistāms ar to ir vai nav vecākam liegta saskarsmes tiesība.

Novērtējot minēto , tiesa uzskata, ka prasītājam ir tiesības prasīt uzturlīdzekļus bērnu labā, bet atbildētājai ir pienākums tos maksāt. Tiesa uzskata, ka no atbildētājas piedzenami uzturlīdzekļi tādā apmērā kā tas noteikts Ministru kabineta 15.01.2013. noteikumos Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", jo šādā apmērā katram vecākam ir pienākums nodrošināt savu bērnu uzturēšanu neatkarīgi no mantiskā stāvokļa. Saskaņā ar Ministru Kabineta 24.11.2015. noteikumiem Nr.656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2.punktu minimālā mēneša darba alga ir EUR 370.

Tiesa uzskata, ka uzturlīdzekļi piedzenami no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas t.i. 2015. gada 14.augusta līdz bērnu pilngadības sasniegšanai. Šāds tiesas uzskats balstīts uz Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu, kas nosaka, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Tulkojot šīs tiesību normas savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, tiesa uzskata, ka ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Tiesa uzskata, kā šāds tulkojums ir pareizs un taisnīgs arī tādēļ, ka prasības par uzturlīdzekļu piedziņu mērķis ir nodrošināt bērnu tiesības, kas atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantam ir prioritāras.

Tiesa uzskata, ka ir pamats konkrētajā lietā piemērot judikatūru, t.i. 2007. gada 29.augusta spriedumā lietā SKC Nr.556 paustās atziņas, ka " kaut arī likumā nav noteikts termiņš, no kura piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturam tiesas ceļā, konkrētajā lietā tie piedzenami no prasības celšanas brīža, piedziņā ietverot naudas summas, kas samaksātas no prasības pieteikuma iesniegšanas brīža tiesā".

Lai gan atbildētāja nekādus maksājumus prasītāja kontā nav veikusi, tiesa uzskata, ka taisnīgi un godīgi konkrētajā lietā būtu uzturlīdzekļu maksājumos ieskaitīt viņas iztērētos naudas līdzekļus bērnu apģērba, sporta preču , rotaļlietu un kancelejas preču iegādei. Atbildētāja ir iesniegusi trīs aploksnes , kuros ievietoti čeki , kas apliecina it kā izdevumus bērnu uzturēšanai. Izšķirojot iesniegtos čekus, tiesa secina, ka daļa no tiem apliecina pārtikas preču iegādi un naudas līdzekļu izņemšanu no bankomāta, kas tiesas ieskatā nepierāda to izlietojumu bērniem. Daļa no čekiem pierāda rotaļlietu, sporta preču, grāmatu, kancelejas preču iegādi. Tiesa uzskata, ka izdevumi bērnu cienāšanai ar saldumiem, dzērieniem, pārtiku atbildētājas tikšanās reizēs ar bērniem, nav uzskatāms par Civillikuma 179.pantā noteiktā uzturlīdzekļu pienākuma izpildi . Minētais attiecas arī uz atbildētājas izdevumiem par ēdināšanu ārpus mājas, izklaidēm un atrakcijām, jo to izvēle ir atkarīga no atbildētājas un nav saistīta ar likumā noteikto uzturlīdzekļu pienākumu.

Izvērtējot iesniegtos čeku saturu , tiesa secina, ka laika periodā no prasības celšanas , kā pierādījumus bērnu apģērba, sporta preču, kancelejas preču, rotaļlietu iegādei tiesa atzīst iesniegtos čekus par kopējo summu EUR 457.99. Lai gan no čekiem nav redzams, kuram no bērniem šie pirkumi veikti, tiesa ieskatā būtu godīgi un taisnīgi tos ieskaitīt uzturlīdzekļu maksājumos, pie kam, prasītājs tiesas sēdē nenoliedza, ka kaut kādus pirkumus atbildētāja bērniem ir veikusi.

Ņemot vērā Civilprocesa likuma 97.panta pirmajā daļā noteikto pierādījumu novērtēšanas kritērijus, tiesa uzskata, ka uzturlīdzekļu maksājumos, kā bērnu vajadzībām iztērēti, ieskaitāmi atbildētājas veikti pirkumi EUR 457.99 apmērā.

Iesniedzot prasību tiesā , prasītājs ir atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas , pamatojoties uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punkta nosacījumiem prasības summa ir EUR 3774 (EUR 314.50 x 12 mēneši), līdz ar ko saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta b. apakšpunktu valsts nodeva šajā lietā ir EUR 372.58. No ierakstīto vēstuļu saraksta redzams, ka lietā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 10.97 apmērā.

Kā secināms no VSAA izziņas (lietas 25.lapa) , atbildētājas vidējie ienākumi (bruto) ir EUR 630, atbildētājai nepieder transporta līdzekļi vai nekustamais īpašums. Izvērtējot atbildētājas mantisko stāvokli, to, ka viņas primārais pienākums ir maksāt uzturlīdzekļus trīs bērnu uzturam, tiesa secina, ka viņa nav spējīga nomaksāt tiesas izdevumus pilnā apmērā. Samērojot atbildētājas mantisko stāvokli ar valsts interesēm saņemt tiesas izdevumus, tiesa uzskata, ka atbildētājai , pamatojoties uz Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu , ir samazināma valsts nodevas apmērs uz EUR 50, bet no ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem viņa atbrīvojama pilnībā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājai nosakāms 10 dienu termiņš valsts nodevas labprātīgai nomaksai. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu ir pamats noteikt sprieduma nekavējošu izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97.pantiem, tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/ par labu /pers. B/ uzturlīdzekļus bērna /pers. F/, personas kods /personas kods/, uzturam 25% (divdesmit pieci procenti) no Latvijas Republikas Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas mēnesī sākot ar 2015. gada 14.augustu līdz bērna septiņiem gadiem, bet sākot no septiņu gadu vecuma - 30% (trīsdesmit procenti) no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas mēnesī līdz bērna pilngadības sasniegšanai, kā arī bērnu /pers. D/, personas kods /personas kods/ un /pers. E/, personas kods /personas kods/, uzturam 30% (trīsdesmit procenti) no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas mēnesī sākot ar 2015. gada 14.augustu līdz bērnu pilngadības sasniegšanai, ieskaitot uzturlīdzekļu maksājumos /pers. C/ veiktos pirkumus EUR 457.99 apmērā.

Daļēji atbrīvot /pers. C/ no tiesas izdevumu piedziņas un piedzīt no /pers. C/ par labu valstij valsts nodevu EUR 50 (piecdesmit euro) apmērā, nosakot termiņu tās labprātīgai nomaksai - 10 dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Spriedumu 20 dienu laikā apelācijas kārtībā var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese **I.Dzerkale**